

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
МІСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА імені О. М. БЕКЕТОВА

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
до практичних занять та самостійної роботи
з навчальної дисципліни

«РЕГУЛЮВАННЯ ЕКОНОМІЧНИХ І СОЦІАЛЬНИХ ПРОЦЕСІВ В
МІСЦЕВОМУ САМОВРЯДУВАННІ»

(для студентів магістратури спеціальності
281 – Публічне управління та адміністрування)

Харків
ХНУМГ ім. О. М. Бекетова
2019

Методичні рекомендації до практичних занять та самостійної роботи з навчальної дисципліни «Регулювання економічних і соціальних процесів в місцевому самоврядуванні» (для студентів магістратури спеціальності 281 – Публічне управління та адміністрування) / Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова ; уклад. : Т. В. Бельська, Х. І. Калашникова. – Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2019. – 18 с.

Укладачі: д-р наук з держ. упр., доц. Т. В. Бельська,
канд. екон. наук, доц. Х. І. Калашникова

Рецензент

С. О. Гайдученко, доктор наук з державного управління, доцент Харківського національного університету міського господарства імені О. М. Бекетова

*Рекомендовано кафедрою менеджменту і адміністрування,
протокол № 1 від 31 серпня 2018 р.*

ЗМІСТ

ВСТУП.....	4
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. РЕГУЛЮВАННЯ ЕКОНОМІЧНИХ ПРОЦЕСІВ	4
ТЕМА 1 ІНСТИТУЦІЇ МІСЦЕВОГО ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ ГРОМАД (ІМЕР): РОЛЬ В СИСТЕМІ РЕГІОНАЛЬНОГО РОЗВИТКУ, ФУНКЦІЇ ТА ПРИКЛАДИ ДІЮЧИХ ІМЕР	4
ТЕМА 2 СТВОРЕННЯ ІНСТИТУЦІЙ МІСЦЕВОГО ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ ГРОМАД.....	5
ТЕМА 3 СФЕРИ ДІЯЛЬНОСТІ ІМЕР	5
ТЕМА 4 СТАЛІСТЬ ІНСТИТУЦІЙ МІСЦЕВОГО ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ ГРОМАД.....	6
ТЕМА 5 ІМЕР ТА ЇХ РОЛЬ В ЗРОСТАННІ ДОБРОБУТУ ГРОМАД	7
ТЕМА 6 МОДЕЛІ СТРАТЕГІЇ МІСЦЕВОГО РОЗВИТКУ	7
ТЕМА 7 ТЕРИТОРІАЛЬНИЙ РОЗВИТОК ТА РЕГІОНАЛЬНА ПОЛІТИКА В УКРАЇНІ: АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ, РИЗИКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ АДМІНІСТРАТИВНО-ФІНАНСОВОЇ ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ	7
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2. РЕГУЛЮВАННЯ СОЦІАЛЬНИХ ПРОЦЕСІВ .	10
ТЕМА 8 ЦІЛІ І ЗАВДАННЯ ПЛАНУ СОЦІАЛЬНОГО МЕНЕДЖМЕНТУ ТА ПЛАНУ ЗАЛУЧЕННЯ ЗАЦІКАВЛЕНИХ СТОРІН	10
ТЕМА 9 УПРАВЛІННЯ ВПЛИВОМ НА СОЦІАЛЬНУ СФЕРУ.....	10
ТЕМА 10 СОЦІАЛЬНІ СТАНДАРТИ ЄВРОПЕЙСЬКОГО ІНВЕСТИЦІЙНОГО БАНКУ	11
ТЕМА 11 ЗАЛУЧЕННЯ ЗАЦІКАВЛЕНИХ СТОРІН	11
ТЕМА 12 ПРОГРАМА МОНІТОРІНГУ ТА ОЦІНКИ.....	12
ТЕМА 13 МЕХАНІЗМ ВИРІШЕННЯ СКАРГ	12
ТЕМА 14 ПРОГРАМА РОЗВИТКУ СПРОМОЖНОСТІ ДО ВПРОВАДЖЕННЯ ПЛАНУ СОЦІАЛЬНОГО МЕНЕДЖМЕНТУ ТА ПЛАНУ ЗАЛУЧЕННЯ ЗАЦІКАВЛЕНИХ СТОРІН	12
СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	17

ВСТУП

Практичне заняття – це вид навчального заняття, на якому викладач організовує детальний розгляд студентами окремих теоретичних положень навчальної дисципліни та формує вміння і навички їх практичного застосування шляхом індивідуального виконання студентами відповідно до сформульованих завдань.

При проведенні практичних занять здійснюється: закріплення лекційного матеріалу через опитування, тестування студентів, розв'язання практичних завдань.

Перед практичними заняттями студенти повинні за лекційним курсом повторити лекційний матеріал, звернутися до рекомендованої літератури.

Засвоєння студентами навчального матеріалу продовжується шляхом самостійної роботи. Самостійна робота студента є основним засобом оволодіння навчальним матеріалом у час, вільний від обов'язкових навчальних занять. Шляхом самостійної роботи продовжується засвоєння студентами навчального матеріалу, який був викладений на лекційних та практичних заняттях.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1 РЕГУЛЮВАННЯ ЕКОНОМІЧНИХ ПРОЦЕСІВ

ТЕМА 1 ІНСТИТУЦІЇ МІСЦЕВОГО ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ ГРОМАД (ІМЕР): РОЛЬ В СИСТЕМІ РЕГІОНАЛЬНОГО РОЗВИТКУ, ФУНКЦІЇ ТА ПРИКЛАДИ ДІЮЧИХ ІМЕР

Питання для обговорення

1. Суспільний договір.
2. Система регіонального розвитку.
3. Завдання системи регіонального розвитку.
4. Ключові гравці системи регіонального розвитку.

Завдання 1

На основі аналізу зарубіжних та вітчизняних статей та публікацій розкрити поняття «суспільний договір».

Результати занести в таблицю 1.1.

Таблиця 1.1 – Поняття муніципального управління

Поняття	Визначення	Автор
Суспільний договір	1.	
	2, 3, 4..	

Література: [2, 3, 7, 8, 9, 10, 12, 15].

ТЕМА 2 СТВОРЕННЯ ІНСТИТУЦІЙ МІСЦЕВОГО ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ ГРОМАД

Питання для обговорення

1. Ресурсна база економічного розвитку територій.
2. Інституційний ландшафт регіонального розвитку.
3. Ключі характеристики інституцій місцевого економічного розвитку (ІМЕР).
4. ІМЕР та їх роль в зростанні добробуту громад.
5. Функції ІМЕР для розвитку територій.
6. Аналіз факторів доцільності створення ІМЕР.
7. Етапи створення ІМЕР

Завдання 1

На основі аналізу зарубіжних та вітчизняних статей та публікацій розкрити поняття «інституції місцевого економічного розвитку». Результати занести в таблицю 2.1.

Таблиця 2.1 – Сутність поняття «інституції місцевого економічного розвитку»

Поняття	Визначення	Автор

Література: [2, 3, 7, 8, 9, 10, 12, 13, 15].

ТЕМА 3 СФЕРИ ДІЯЛЬНОСТІ ІМЕР

Питання для обговорення

1. Життєвий цикл діяльності організації та стадії виникнення змін.
2. Управління процесами змін.
3. Особливості менеджменту на основних етапах життєвого циклу організації.

Завдання 1

Встановіть, у чому полягає відмінність представницьких та виконавчих органів місцевого самоврядування, пояснивши власну думку та заповнивши таблицю 3.1.

Таблиця 3.1 – Відмінність представницьких та виконавчих органів місцевого самоврядування

№ з/п	Ознака	Органи місцевого самоврядування	
		представницькі	виконавчі
1	Спільні риси		
2	Відмінності		
3	Функції, що виконують		
4	Приклад		

Завдання 2

Поясніть, що значить поняття «органи самоорганізації населення», у чому полягає їх функціональне зобов'язання. Чи існує різниця між загальними зборами громадян та органами самоорганізації населення? Встановіть їх компетенції та повноваження, зробіть висновки.

Література: [2, 3, 7, 8, 9, 10, 12, 15].

ТЕМА 4 СТАЛІСТЬ ІНСТИТУЦІЙ МІСЦЕВОГО ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ ГРОМАД

Питання для обговорення

1. Множинність підпорядкування результативності організації: проблеми узгодження пріоритетів та інтересів учасників діяльності.
2. Рівні досконалості організації.
3. Можливі організаційно-правові форми діяльності ІМЕР.

Завдання 1

Проаналізуйте законодавчі підходи до формування органів самоорганізації населення. Зробіть висновки щодо їх актуальності та відповідності сучасним тенденціям розвитку України.

Література: [2, 3, 7, 8, 9, 10, 12, 13, 15].

ТЕМА 5 ІМЕР ТА ЇХ РОЛЬ В ЗРОСТАННІ ДОБРОБУТУ ГРОМАД

Питання для обговорення

1. Множинність підпорядкування результативності організації: проблеми узгодження пріоритетів та інтересів учасників діяльності.
2. Рівні досконалості організації.
3. Можливі організаційно-правові форми діяльності ІМЕР.

Завдання 1

Скласти «Статут установи інституції місцевого економічного розвитку».

Література: [2, 3, 7, 8, 9, 10, 12, 13, 15].

ТЕМА 6 МОДЕЛІ СТРАТЕГІЇ МІСЦЕВОГО РОЗВИТКУ

1. Юридичні механізми створення ІМЕР.
2. Реєстрація ІМЕР як комунальної установи, засновником якої є ОМС.
3. Ресурси для створення ІМЕР.
4. Створення ІМЕР для кількох громад.
5. Можливості ІМЕР

Завдання 1

Скласти Статут установи інституції місцевого економічного розвитку.

Література: [2, 3, 7, 8, 9, 10, 12, 13, 15].

ТЕМА 7 ТЕРИТОРІАЛЬНИЙ РОЗВИТОК ТА РЕГІОНАЛЬНА ПОЛІТИКА В УКРАЇНІ: АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ, РИЗИКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ АДМІНІСТРАТИВНО-ФІНАНСОВОЇ ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ

1. Актуальні проблеми територіального розвитку та регіональна політика в Україні.
2. Ризики адміністративно-фінансової децентралізації
3. Перспективи адміністративно-фінансової децентралізації

Завдання 1

Визначте моделі муніципального управління, що існують та успішно функціонують в країнах, визначте переваги та недоліки кожної, заповнивши таблицю 8.2. Зробіть висновки, щодо кращої моделі управління.

Таблиця 8.2 – Аналіз діяльності органів місцевого самоврядування зарубіжних країн

Країна	Характеристика	Переваги	Недоліки	Примітки

ТЕСТИ

1. Що таке суспільний договір:

- а) система, що забезпечує функціонування основних сфер суспільного життя;
- б) домовленість про роль влади та бізнесу у суспільстві;
- в) система взаємовідносин між органами влади, громадянами та бізнесом, що складається на певній території;
- г) відповідальність влади за розвиток території?

2. Що є основним завданням регіонального розвитку на національному рівні:

- а) забезпечення функціонування суспільних систем;
- б) забезпечення збалансованого рівня і якості життя між різними регіонами;
- в) забезпечення співпраці між регіонами;
- г) підвищення добробуту населення на конкретній території;
- д) точка у трикутнику відносин влади, громадян та бізнесу?

3. Який документ визначає цілі регіонального розвитку:

- а) Конституція України;
- б) Державна стратегія регіонального розвитку;
- в) Державний бюджет на поточний рік;
- г) Закон України «Про місцеве самоврядування в Україні»?

4. З яких компонентів складається модель місцевого розвитку:

- а) громадянське суспільство – підтримка бізнесу – сильна влада;
- б) підтримка бізнесу – залучення інвестицій – промоція підприємництва;
- в) людський капітал – підтримка бізнесу – привабливість території;
- г) зонування території – промоція бізнесу – громадянське суспільство?

5. Яке із визначень найповніше характеризує інституції місцевого економічного розвитку громад:

- а) добровільне об'єднання фізичних осіб та/або юридичних осіб приватного права для здійснення та захисту прав і свобод, задоволення суспільних, зокрема економічних, соціальних, культурних, екологічних, та інших інтересів;
- б) недержавна організація, головною метою діяльності якої є здійснення благодійної діяльності в інтересах суспільства або категорій осіб;

в) неполітична динамічна інституція, діяльність якої спрямована на реалізацію стратегічних програм розвитку територій, на які вона поширює свою діяльність;

г) інституція, яка здійснює діяльність на певній території, має відповідні визначені завдання та функціонує відносно незалежно від інших?

6. Яка характеристика НЕ притаманна інституціям місцевого економічного розвитку:

- а) тимчасовість;
- б) міжсекторність;
- в) націленість на розвиток;
- г) територіальність?

7. Ким може бути ініційовано створення ІМЕР:

- а) владою;
- б) бізнесом;
- в) громадянами;
- г) усіма вищезгаданими сторонами?

8. Які функції інституцій місцевого економічного розвитку:

- а) розвиток інфраструктури;
- б) підтримка малого і середнього бізнесу;
- в) залучення інвесторів;
- г) усі відповіді правильні;
- д) інше?

9. Що не стосується компоненту «привабливість території» з моделі розвитку території:

- а) міжнародне партнерство;
- б) кластери;
- в) венчурний капітал;
- г) громадські простори?

10. Які фактори доцільно проаналізувати перед започаткуванням ІМЕР, що матимуть найбільший вплив на її діяльність:

- а) економічні;
- б) політичні;
- в) географічні;
- г) інституційні;
- д) всі відповіді правильні?

Література: [2, 3, 7, 8, 9, 10, 12, 13, 15, 16].

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2

РЕГУЛЮВАННЯ СОЦІАЛЬНИХ ПРОЦЕСІВ

ТЕМА 8 ЦІЛІ І ЗАВДАННЯ ПЛАНУ СОЦІАЛЬНОГО МЕНЕДЖМЕНТУ ТА ПЛАНУ ЗАЛУЧЕННЯ ЗАЦІКАВЛЕНИХ СТОРІН

Питання для обговорення

1. Нормативно-правова регламентація.
2. Підстави та порядок організації управління.
3. Баланс повноважень між центральною владою і місцевим самоврядуванням.
4. Надзвичайна кредитна програма для відновлення України.

Завдання 1

Розглянути основні конституційні повноваження та відповідальність органів місцевого самоврядування. Визначити перспективи реформування цих повноважень.

Завдання 2

Визначте, які в Україні проведені реформи, що впливають на зміну структури управління за останнє десятиріччя. Яка структура влади найбільше піддалась реформуванню? Зробіть відповідні висновки.

Література: [2,3,7,8,9,10,12, 13,15,16].

ТЕМА 9 УПРАВЛІННЯ ВПЛИВОМ НА СОЦІАЛЬНУ СФЕРУ

Питання для обговорення

1. Аналіз ризиків, підготовка, відбір та впровадження субпроектів.
2. Забезпечення дотримання соціальних стандартів ЄІБ.
3. Підхід і заходи управління впливом на соціальну сферу.

Завдання 1

Проаналізуйте механізми участі громадян у прийнятті рішень, що є на сайтах органів державної влади (Урядовий портал «Громадянське суспільство і влада», портал ВРУ, Київської місцевої державної адміністрації). Запропонуйте свої варіанти удосконалення цих механізмів (порівняльна таблиці, аналітична записка).

Література: [2, 3, 7, 8, 9, 10, 12, 13, 15, 16].

ТЕМА 10 СОЦІАЛЬНІ СТАНДАРТИ ЄВРОПЕЙСЬКОГО ІНВЕСТИЦІЙНОГО БАНКУ

Питання для обговорення

1. Стандарти з охорони праці.
2. Вимушене переселення.
3. Об'єкти культурної спадщини.
4. Права та інтереси соціально вразливих груп.
5. Охорона громадського здоров'я та гігієна праці, безпека працівників та інших осіб, на яких впливає.
6. Надзвичайна кредитна програма для відновлення України (НКПВУ).

Завдання 1

Установіть з аналізу офіційних сайтів динаміку кількості прийнятих рішень:

- а) Харківською міською радою.
- б) Харківською обласною радою.

Порівняйте отримані результати та зробіть відповідні висновки.

Література: [2, 3, 7, 8, 9, 10, 12, 13, 15, 16].

ТЕМА 11 ЗАЛУЧЕННЯ ЗАЦІКАВЛЕНИХ СТОРІН

Питання для обговорення

1. Очікуваний позитивний соціальний вплив.
2. План залучення зацікавлених сторін: обсяг завдань.
3. Визначення, роль і активне залучення зацікавлених сторін.
4. Механізми залучення зацікавлених сторін.
5. Визначення уповноважених представників та їх функцій; виділення ресурсів, необхідних для діяльності із залучення зацікавлених сторін.
6. Розкриття інформації.
7. Консультації із зацікавленими сторонами.

Завдання 1

Скласти Бізнес-план установи інституції місцевого економічного розвитку.

Література: [2, 3, 7, 8, 9, 10, 12, 13, 15, 16].

ТЕМА 12 ПРОГРАМА МОНІТОРІНГУ ТА ОЦІНКИ

Питання для обговорення

1. Предмет моніторингу та оцінки соціальних впливів.
2. Моніторинг за участі зацікавлених сторін.
3. Матриця моніторингу впровадження Плану соціального менеджменту та Плану залучення зацікавлених сторін.

Завдання 1

Які порушення соціальних стандартів ЄІБ можуть відбутися/вже відбулися під час реалізації ваших особистих проектів? Які заходи доцільно вжити, щоб не допустити таких порушень або мінімізувати/пом'якшити їхні негативні наслідки? Що для цього можна зробити? Хто їх має впроваджувати?

Література: [2, 3, 7, 8, 9, 10, 12, 13, 15, 16].

ТЕМА 13 МЕХАНІЗМ ВИРІШЕННЯ СКАРГ

Питання для обговорення

1. Механізм вирішення скарг: управління процесом.
2. Подання скарги.
3. Відповідь на скаргу, розгляд і вирішення претензії.

Завдання 1

Визначте етапи реалізації Надзвичайної кредитної програми для відновлення України (НКПВУ ЄІБ) для конкретного населеного пункту.

Література: [2, 3, 7, 8, 9, 10, 12, 13, 15, 16].

ТЕМА 14 ПРОГРАМА РОЗВИТКУ СПРОМОЖНОСТІ ДО ВПРОВАДЖЕННЯ ПЛАНУ СОЦІАЛЬНОГО МЕНЕДЖМЕНТУ ТА ПЛАНУ ЗАЛУЧЕННЯ ЗАЦІКАВЛЕНИХ СТОРІН

Питання для обговорення

1. Зміст Програми розвитку спроможності до впровадження Плану соціального менеджменту та Плану залучення зацікавлених сторін та їх розробка.

Завдання 1

Визначте роль і способи активного залучення зацікавлених сторін під час реалізації Надзвичайної кредитної програми для відновлення України (НКПВУ ЄІБ).

Література: [2, 3, 7, 8, 9, 10, 12, 13, 15, 16].

ТЕСТИ

1. Хто є сторонами фінансової угоди, в межах якої реалізується Проект Надзвичайної кредитної програми для відновлення України (НКПВУ):

- а) Україна та Європейський інвестиційний банк (ЄІБ);
- б) Україна та Рада Європейського Союзу;
- в) Україна та Європейський Парламент;
- г) Верховна Рада України та Європейський Інвестиційний банк (ЄІБ);
- д) Верховна Рада України та Європейський Парламент?

2. Який ключовий принцип використовується у політиці ЄІБ щодо фінансування проектів:

- а) повернення кредитних коштів у строки, визначені фінансовою угодою;
- б) надання фінансування лише проектам, що реалізуються на території держав-членів ЄС;
- в) підтримка сталого розвитку цільових регіонів підтримка сталого розвитку цільових регіонів;
- г) надання фінансування у валюті ЄС – євро;
- д) виключне фінансування проектів з відбудови доріг та транспортної інфраструктури?

3. Визначте основну мету соціальних стандартів Європейського інвестиційного банку:

- а) захист та покращення природного середовища;
- б) запобігання нецільовому використанню кредитних коштів ЄІБ;
- в) захист прав та підвищення рівня життєзабезпечення людей, які прямо чи опосередковано знаходяться під впливом проектів, що фінансуються ЄІБ;
- г) захист прав та підвищення рівня життєзабезпечення людей, які прямо чи опосередковано знаходяться під впливом проектів, що фінансуються ЄІБ;
- д) правове підґрунтя для співробітництва між Україною та ЄІБ у реалізації проектів використовуються для здійснення антикорупційного моніторингу під час реалізації проектів НКПВУ;
- е) до управління соціальними наслідками впровадження проектів.

4. Відповідно до соціальних стандартів у сфері праці та зайнятості від місцевих виконавців проектів НКПВУ вимагається:

- а) виконавці проектів належним чином передбачають, уникають або мінімізують ризики та негативні наслідки для здоров'я та безпеки громад у визначеній зоні впливу проекту;

б) належна організація трудових відносин та забезпечення дотримання трудових прав найманих працівників згідно з основними стандартами Міжнародної Організації Праці та трудовим законодавством України;

в) належна організація трудових відносин та забезпечення дотримання трудових прав найманих працівників згідно з основними стандартами Міжнародної Організації Праці та трудовим законодавством України;

г) під час планування проектів та розробки проектної документації передбачати роботи, спрямовані на забезпечення доступності об'єктів соціальної інфраструктури для людей з обмеженими можливостями;

д) забезпечувати, щоб усі зацікавлені сторони були належним чином визначені та залучені до реалізації проекту;

е) застосовувати гендерно-чутливий підхід до управління соціальними наслідками впровадження проектів.

5. Яка, на вашу думку, основна вразлива група населення перебуває під впливом проектів НКПВУ:

а) жінки;

б) люди з обмеженими можливостями;

в) люди похилого віку;

г) етнічні меншини;

д) внутрішньо переміщені особи внутрішньо переміщені особи?

6. Визначте основну мету соціального стандарту ЄІБ, спрямованого на захист прав та інтересів вразливих груп населення:

а) попередження будь-яких форм дискримінації таких осіб та уникнення дій, які можуть спричинити обмеження прав та суперечити інтересам вразливих груп;

б) попередження будь-яких форм дискримінації таких осіб та уникнення дій, які можуть спричинити обмеження прав та суперечити інтересам вразливих груп;

в) інформування таких груп про їх права;

г) розробка механізмів захисту прав та інтересів таких груп;

д) залучення таких осіб до консультацій під час реалізації проектів;

е) забезпечення доступності відремонтованих об'єктів соціальної інфраструктури.

7. Стандарти ЄІБ у сфері професійного та громадського здоров'я, безпеки та захисту, зокрема, передбачають наступні дії місцевих виконавців:

а) належну організацію трудових відносин та забезпечення дотримання трудових прав найманих працівників згідно з основними стандартами Міжнародної Організації Праці та трудовим законодавством України;

б) планування та виконання робіт, спрямованих на забезпечення доступності об'єктів соціальної інфраструктури для людей з обмеженими можливостями;

в) визначення та активне залучення усіх зацікавлених сторін до реалізації проекту;

г) застосування гендерно-чутливого підходу до управління соціальними наслідками впровадження проектів;

д) забезпечення працівників засобами індивідуального захисту, огорожа та освітлення будівельних майданчиків та створення безпечних умов життєдіяльності місцевого населення протягом будівництва;

е) забезпечення працівників засобами індивідуального захисту, огорожа та освітлення будівельних майданчиків та створення безпечних умов життєдіяльності місцевого населення протягом будівництва.

8. Що, на вашу думку, не є причиною для вимоги ЄІБ щодо активного залучення громадськості та інших зацікавлених сторін до реалізації проектів НКПВУ:

а) формальне виконання положень законодавства ЄС та Фінансової угоди між Україною та ЄІБ;

б) необхідність врахувати думку та інтереси місцевих громад під час планування та реалізації проектів НКПВУ;

в) необхідність врахувати думку та інтереси місцевих громад під час планування та реалізації проектів НКПВУ;

г) уникнення можливих скарг та претензій від місцевих жителів під час реалізації проекту;

д) забезпечення ефективного впровадження проекту НКПВУ, у тому числі – моніторингу його реалізації;

е) розвиток спроможності місцевих виконавців проектів та громад до впровадження проектів з відновлення?

9. У разі неможливості уникнути заходів, що призведуть до тимчасового чи постійного відселення людей з їх постійного місця проживання чи провадження економічної діяльності, місцевим виконавцям проектів необхідно:

а) повідомити про такі наслідки ЄІБ;

б) поінформувати місцеве населення, яке буде переселено;

в) поінформувати Мінрегіонбуд про необхідність переселення, за участі громади розробити адекватні заходи з переселення та пропозиції щодо компенсації втрат осіб, яких це стосується;

г) відмовитися від подання проекту або припинити його реалізацію;

д) повідомити Мінрегіонбуд про такі наслідки та припинити впровадження проекту.

10. У якому документі сформульовано основний зміст екологічних і соціальних стандартів ЄІБ:

а) Договір про створення Європейського Союзу;

б) Угода про асоціацію між Україною та ЄС і його державами-членами;

в) Статут Європейського інвестиційного банку;

г) Заява Європейського інвестиційного банку щодо Екологічних та соціальних принципів та стандартів;

д) Заява Європейського інвестиційного банку щодо Екологічних та соціальних принципів та стандартів;

е) чинне екологічне та соціальне законодавство ЄС?

Література: [2, 3, 7, 8, 9, 10, 12, 13, 15, 16].

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Бельська Т. В. Глобальне громадянське суспільство : сутність, генеза та вплив на державну політику України / Т. В. Бельська. – Київ : ВАДНДУ. – 300 с.
2. Гінкул А. Як створити життєздатну агенцію місцевого розвитку. Практичний посібник для українських міст та районів / А. Гінкул, М. Саїт-Аметов, В. Кашевський. – Режим доступу: <http://arr.kherson.ua/wp-content/uploads/jak-stvoriti-zhittyezatnu-agenciju-miscevogo-rozvitku.pdf>
3. Гінкул А. Агенції регіонального розвитку – ключовий елемент розвитку областей в Україні. – Режим доступу: <http://www.region.net.ua/blank-12>
4. Державна політика і демократичне урядування: становлення та взаємовплив : підручник / авт. кол. : Е. А. Афонін, Т. В. Бельська, Я. В. Бережний та ін. ; за заг. ред. В. А. Ребкала, В. В. Тертички, В. А. Шахова. – Київ : К.І.С., 2016. – 264 с.
5. Дегтяр А. О. Прийняття державно-управлінських рішень у соціальній сфері : [монографія] / О. А. Дегтяр. – Харків : САМ, 2014.
6. Дегтяр А. О. Взаємодія органів державної влади з громадськістю: теорія та практика державного управління : монографія / А. О. Дегтяр, А. В. Халецький, С. В. Белай. – Донецьк : Видавництво «Донбас», ООО «РА Ваш імідж», 2012. – 438 с.
7. Економічний розвиток території: агенції місцевого розвитку / авт. кол.: Воробей В., Кравчук К., Мочарська Л., Музиченко Л., Цюра Н.. – Режим доступу : http://www.ppv.net.ua/uploads/work_attachments/Local_Economic_Development_Toolkit_UA.pdf
8. Інструменти економічного розвитку територій / авт. кол.: В. Воробей, К. Кравчук, В. Крижанівський, Ю. Поліковська. – Режим доступу : http://ppv.net.ua/uploads/work_attachments/Local_Economic_Development_Agencies_UA_.pdf
9. Інституції місцевого розвитку : концепція, особливості, діяльність / Центр громадської експертизи. – Режим доступу: <http://www.region.net.ua/blank-12>
10. Посібник з організації та діяльності агенцій регіонального розвитку. – Режим доступу : http://regionet.org.ua/files/RDA_operational_manual_SSRD_2011_ua.pdf
11. Про громадські об'єднання : Закон України № 4572-VI від 22.03.2012. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/4572-17>

12. Про затвердження типового положення про агенцію регіонального розвитку : Постанова Кабінету Міністрів України № 258 від 11 лютого 2016 р. – Режим доступу : <https://www.kmu.gov.ua/ua/npras/248941325>

13. Про затвердження Порядку ведення Реєстру неприбуткових установ та організацій, включення неприбуткових підприємств, установ та організацій до Реєстру та виключення з Реєстру : Постанова Кабінету Міністрів України № 440 від 13 липня 2016 р. – Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/440-2016-п>

14. Про затвердження Державної стратегії регіонального розвитку на період до 2020 року : Постанова Кабінету Міністрів України № 385 від 6 серпня 2014 р. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/385-2014-п>

15. Створення інституцій місцевого економічного розвитку громад: он-лайн курс / Платформа PROMRTHEUS. – Режим доступу : https://edx.prometheus.org.ua/courses/course-v1:AMU+INST101+2017_T4/course/

16. Соціальний менеджмент і залучення зацікавлених сторін: он-лайн курс / Платформа PROMRTHEUS. –
Режим доступу : https://edx.prometheus.org.ua/courses/course-v1:IRF+SOCMANAGE101+2018_T2/course/

Виробничо-практичне видання

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
до практичних занять та самостійної роботи
з навчальної дисципліни

**«РЕГУЛЮВАННЯ ЕКОНОМІЧНИХ І СОЦІАЛЬНИХ ПРОЦЕСІВ
В МІСЦЕВОМУ САМОВРЯДУВАННІ»**

*(для студентів магістратури спеціальності
281 – Публічне управління та адміністрування)*

Укладачі: **БЄЛЬСЬКА** Тетяна Валентинівна,
КАЛАШНИКОВА Христина Ігорівна

Відповідальний за випуск *М. К. Гнатенко*

За авторською редакцією

Комп'ютерне верстання *Т. В. Бельська*

План 2018, поз. 317 М.

Підп. до друку 03.06.2019. Формат 60×84/16.

Друк на ризографі. Ум. друк. арк. 0,6.

Тираж 50 пр. Зам. №

Видавець і виготовлювач:

Харківський національний університет
міського господарства імені О. М. Бекетова,
вул. Маршала Бажанова, 17, Харків, 61002.

Електронна адреса: rectorat@kname.edu.ua

Свідоцтво суб'єкта видавничої справи:

ДК № 5328 від 11.04.2017.